

بازی‌های خوب برای یادگیری

کودکان به بازی کردن با وسایل جذاب عشق می‌ورزند؛ از این رو به وسایل و تجهیزاتی ساده برای بازی کردن نیازمندند. برخلاف تصور موجود در این دوران، کودکان به وسایل گران‌قیمت نیازی ندارند، چرا که می‌توانند با ساده‌ترین وسایل نیز احساساتشان را نشان دهند. پیش از خرید همواره توجه کنید که آیا کودک می‌تواند از آن وسیله استفاده کند، آیا به شیوه‌های مختلف به کار او می‌آید و کودک از آن لذت می‌برد.

همه‌جا فروشگاه‌هایی هستند که اسباب‌بازی‌هایی را برای یادگیری کودکان می‌فروشند اما کودکان نوپا بیشترین تجارب اجتماعی را نه از وسایل بازی بلکه از زندگی روزمره فرا می‌گیرند.

اگر بازی سرگرم‌کننده‌ای را برای کودک نوپا محدود کنید، کودک بازی را رها کرده و خیلی زود احساس خستگی می‌کند. در این صورت بایستی وسایل بازی متنوعی برای کودک تهیه شود تا بتواند خود را با آن‌ها سرگرم سازد.

مواد اولیه و وسایل مفید و مناسبی برای سرگرمی کودکان وجود دارد که می‌تواند در آموزش آن‌ها مؤثر واقع شود:

روروئک (چرخ‌گردان): وسیله‌ای خوب و محکم برای بازی‌های دوران رشد کودکان محسوب می‌شود. روروئک می‌تواند برای حفظ تعادل کودکان نوپا مفید باشد و مانع افتادن‌های مکرر آن‌ها شود. کودکان نوپا خیلی زود فرا خواهند گرفت که روروئک نیز وسیله‌ای برای حمل اسباب‌بازی‌های آن‌ها خواهد بود.

اشکال مختلف آجری و

پلاستیکی: قطعه‌هایی سرگرم‌کننده برای ساخت برج‌های ساده و خانه هستند که کودکان نوپا خیلی زود نحوه کار با آن‌ها را یاد می‌گیرند. آن‌ها با هر بار چینش قطعات به روی هم تصورشان را از فضا، خانه و جلوگیری از ریزش فرا می‌گیرند و به سرعت متوجه می‌شوند که می‌توانند پیرامون خود را بسازند و برساخته‌های تخیلشان را به نمایش بگذارند؛ مانند: گاراژی برای ماشین یا قفسی برای دایناسورها.

در این دوران، کودکان نوپا اندازه‌ها و مقیاس‌ها را فرا می‌گیرند و با استفاده از وسایل ساده بازی، می‌توان اندازه‌های مختلف را به آن‌ها آموخت. کودکان می‌توانند خانه‌های بزرگ، اتاق‌های کوچک و بزرگ و صندوق پستی بسازند و به مفهوم پر و خالی در این دوران پی ببرند.

مقواهای بزرگ: استفاده از مقواهای بزرگ برای کودکان بسیار مفید است.

کودک می‌تواند روی آن‌ها بنشیند و به رنگ کردن بپردازد. کودک در این سنین می‌آموزد که چگونه رنگ‌آمیزی کند و دنیای خود را براساس تصورات کودکانه‌اش روی مقوا ترسیم کند

گاهی این روند مدت‌ها در کودکان وجود دارد و در سنین مختلف خود را نشان خواهد داد.

کودکان نوپا در اولین سال زندگی‌شان تغییرات بیشتری را از خود نشان می‌دهند. آن‌ها به تنهایی حرکت می‌کنند (راه می‌روند)، صحبت می‌کنند (زبان را یاد می‌گیرند)؛ حرف‌های شما را می‌توانند بفهمند و در دنیای خودشان به صحبت بپردازند.

مثلاً می‌تواند اتوبوسی برای نشستن، غاری برای پنهان شدن یا میزی خیالی بکشد.

قدرت تخیل در این سنین رشد می‌یابد. در این سنین، کودکان عاشق درآوردن لباس‌های خود هستند. آن‌ها بیشتر به کلاه، کیف و لباس‌هایی علاقه دارند که به راحتی بتوان آن‌ها را درآورد و به لباس‌های خیالی مانند شال‌گردن و جلیقه‌های خاص بیشتر توجه نشان می‌دهند. همچنین، دوست دارند لباس‌هایی بپوشند که شکل‌های مختلف را نمایش دهد. به این ترتیب، این روش‌ها می‌تواند در توسعه و رشد قدرت تخیل آن‌ها مفید باشد و کودک تفکر را با رشد تخیل بیاموزد.

وسایل دورریختنی: در این دوران، کودکان وسایل و لوازم خانواده را معمولاً جمع می‌کنند و به سطل آشغال می‌ریزد. پس از پایان بازی آن‌ها هر وسیله‌ای را که با آن بازی

اشاره

کودکان نوپا

معمولاً فعال‌اند و همه چیز را به

سرعت می‌آموزند. آن‌ها اطرافیان را با

کارها و حرکاتشان سرگرم می‌کنند. کودکان نوپا

معمولاً بخشی از اوقات خود را با دویدن، ایستادن، به

جلو و عقب حرکت کردن و سریع دور زدن می‌گذرانند. البته،

گاهی این روند مدت‌ها در کودکان وجود دارد و در سنین مختلف

خود را نشان خواهد داد.

کودکان نوپا در اولین سال زندگی‌شان تغییرات بیشتری را از خود

نشان می‌دهند. آن‌ها به تنهایی حرکت می‌کنند (راه می‌روند)، صحبت

می‌کنند (زبان را یاد می‌گیرند)؛ حرف‌های شما را می‌توانند بفهمند و در دنیای

خودشان به صحبت بپردازند.

کودکان نوپا و یادگیری سریع اولیه

نویسنده: جنی لیندون^۱

مترجم: حسین تاران، کارشناس ارشد پیش‌دبستانی و مدرس دانشگاه

می‌کنند، به سطل آشغال می‌ریزند. دانشمندان معتقدند در این سنین باید از وسایل و لوازمی برای کودکان استفاده کرد که با ساختار ساده بتوان آن‌ها را برای رسیدن به اهداف زندگی مدیریت کرد. مثلاً می‌توان با استفاده از قوطی‌های خالی و تمیز شده کنسرو، چوب‌پنبه، حلقه‌های کتانی و لوله‌های قیفی عروسک‌هایی ساخت. کودکان در این سنین معمولاً دوست دارند همه وسایل بازی را در دهان بگذارند و آن‌ها را بکنند. به همین سبب، بهتر است وسایل خطرناک و دارای لبه‌های تیز را از دسترس آن‌ها دور نگاه داشت. تکرار فعالیت یکی از روش‌هایی است که کودکان به مدد آن می‌توانند به چستی اشیا و پیرامونشان پی ببرند.

خمیرهای رنگی: استفاده از خمیرهای رنگی و تهیه خطوط با رنگ‌های متنوع و مختلف یکی از روش‌های آسان آموزش برای کودکان نوپاست که آن‌ها را در شناخت محیط، آشنایی با رنگ‌ها و کشف دنیای خود یاری می‌کند.

یادگیری از طریق زندگی روزانه

تصوری که بزرگسالان همواره از بازی‌های کودکان دارند با آنچه کودکان تجربه می‌کنند، به مراتب متفاوت است. کودکان تجارب را با بازی می‌اندوزند. آن‌ها تعامل و زندگی اجتماعی را از طریق بازی نشان می‌دهند. وقتی بزرگسالان کودکان را در تعاملات اجتماعی سهیم کنند، کودکان این تجارب را آموزش خواهند دید.

وقتی کودک خود را به بازار می‌برید یا در محفلی اجتماعی شرکت می‌کنید، خوب است به رفتارها و واکنش‌های او توجه کنید. آنان دوست دارند خودشان راه بروند، حرف بزنند، بپرسند و اشیا و لوازم مختلف را تماشا کنند. آنان به خوبی اشیا و لوازم را در دنیای کوچکشان درک می‌کنند و به خاطر می‌سپارند.

کودکان در این سنین معمولاً شناخت خوبی از محیط زندگی و محل داد و ستد دارند و به محض رسیدن به حوالی منزل، خودشان را زودتر از بزرگسالان به در می‌رسانند و نشان می‌دهند که خانه و محل زندگی‌شان را می‌شناسند. حتی با کمی دقت متوجه می‌شوید که وقتی کودک چند بار همراهتان به بازار رفته باشد، می‌تواند برخی مغازه‌ها و محل‌ها را قبل از رسیدن به آنجا نشان دهد.

کودکان نوپا دانش عمومی خود را از طریق تجربه‌هایی عادی و روزمره مانند دیدن نامه‌های پستی یا قبضه‌های مختلف خانه، خریدنان، گذشتن از عرض خیابان و محل خط‌کشی فرامی‌گیرند. وقتی کودکان را در فعالیت‌های اجتماعی سهیم کنید، تحریک‌شان بیشتر می‌شود و از

این‌که
 می‌توانند
 کمک کنند،
 احساس خوبی
 خواهند داشت.

در این سنین، کودکان
 به بازی‌های گروهی علاقه
 دارند و می‌توانند تمرکز واقعی
 خود را هنگام بازی با خاک، آب یا جارو
 کردن نشان دهند. بهتر است به کودکان
 فرصت بازی داده شود تا بتوانند قدرت
 تمرکز کردن بر اشیاء یا فعالیت‌های خاص
 را بیابند.

نظم و آراستگی در این سنین می‌تواند
 آموزش داده شود. زمانی که به آنان گفته
 شود حیوانات باید به قفس بروند و
 اسباب‌بازی‌ها به قفسه خود در اتاق بازی
 بازگردند، از بی‌نظمی و به‌هم‌ریخته ماندن
 وسایل خودداری می‌کنند و یاد می‌گیرند
 که همواره وسایل را پس از بازی در جای
 خود قرار دهند.

کودکان را هنگام رفتن به فروشگاه
 همراه خود ببرید تا بتوانند انتخاب کردن
 و احتیاجات زندگی را بیاموزند. به کودکان
 اجازه دهید در انتخاب شیر، میوه‌ها و
 سبزیجات به شما کمک کنند.

کودکان نوپا به آسانی در این سنین

قدرت تفکر کودکان نوپا

در حقیقت، کودکان نوپا را به‌وسیله کتاب‌های سرگرم‌کننده می‌توان به آموزش و تفکر سریع تشویق کرد. وقتی به کودکان نوپا توجه بیشتری می‌کنید و آن‌ها را مرتب تحت نظر قرار می‌دهید، می‌توانند دل‌بستگی خود را نشان دهند. هنگام خواندن کتاب‌های ویژه این گروه سنی می‌توان مشاهده کرد که آن‌ها به خوبی می‌توانند عبارات را تکرار و همراه گوینده صحبت کنند. در بسیاری از مواقع، آن‌ها دریافت‌هایشان را از کتاب با ورق زدن صفحات آن بازگو می‌کنند و گاهی به محض رسیدن داستان به انتهای آن با گفتن «پایان» نشان می‌دهند که داستان به انتهایش رسیده است.

کودکان نوپا برای فهم موضوع اصلی داستان به کتاب‌های مصور نیاز دارند. آن‌ها هیجان و احساسات کامل خود را

می‌آموزند تا در چیدن میز غذا به شما کمک کنند. هنگام چیدن میز همواره با آن‌ها صحبت کنید و به آن‌ها بگویید که چه ظرفی برای چیدن میز لازم است، مانند: «به دو قاشق برای غذا خوردن نیاز داریم» یا «به دو لیوان برای آشامیدن آب نیاز داریم».

در این سنین، اولین تجارب خوردن غذا به‌تنهایی صورت می‌گیرد که مستلزم صرف زمان کافی است. می‌توانید غذای کودک را در ظرف دلخواهش آماده کنید که استفاده از آن راحت باشد. کودکان به کمک مهارت‌های جسمی فرصتی مناسب برای یادگیری درباره پیرامونشان دارند و با حمایت و پشتیبانی بزرگسالان می‌توانند از این فرصت ساده برای داشتن آینده‌ای بهتر استفاده کنند.

مجموعه آموزش‌های هم‌زمان

مجموعه آموزش‌های هم‌زمان یکی از اهداف مهم اعلامیه جهانی است که در جهت رشد و توسعه کودکان در انجام دادن فعالیت‌های اجتماعی به خانواده‌ها کمک می‌کند.

بازی بخشی از فعالیت اجتماعی کودکان است و با ایجاد سرگرمی‌های مفید، می‌توان آن‌ها را در آموزش‌های اجتماعی مشارکت داد. بروشورهای تهیه‌شده در زمینه‌های مختلف و آشنایی با زندگی نوزادان و کودکان نوپا و رفتارهای کودکان در بیرون از خانه، نقاشی، نوشتن، خواندن و آموزش ریاضی از جمله روش‌های مناسبی است که ما را در دانش‌اندوزی و انتقال آن‌ها به والدین در رسیدگی و پرورش کودکان یاری می‌رساند. وب‌گاه‌های آموزشی گوناگونی همواره جهت برقراری ارتباط در دسترس خانواده‌ها هست. آموزش آسان روشی فوری است تا همه کودکان بتوانند با کیفیت برتر حمایت شوند و آموزش‌های لازم را با تمرین‌های اصولی و دانش‌اندوزی ببینند. این آموزش‌ها وسیله‌ای هستند برای برقراری ارتباط در جهت آموزش و مراقبت از کودکان از زمان تولد تا هشت سالگی که خانواده‌ها می‌توانند از آن‌ها بهره بگیرند.

پی‌نوشت‌ها

۱. جنی لیدون (Jennie Lidon) روان‌شناس کودک و متخصص سال‌های اولیه کودکی است. تجربیات سی ساله وی در کار با کودکان و خانواده‌های آن‌ها زبانزد همگان است. او نوشته‌های بسیاری در زمینه کاری خویش دارد که به تناوب و به صورت مقاله در مجلات مختلف یا کتاب چاپ شده است. برخی از نوشته‌های او را می‌توان در پایگاه‌های اطلاعاتی مربوط به دوران اولیه کودک جست‌وجو کرد.

2. Toddlers

منبع

www.early children education.org.uk

این دوران، توهومات و وانمودسازی اولین یادگیری آنان است. اولین وانمودسازی کودکان مانند خوردن غذا با قاشق در یک بشقاب خالی است، اما با گذشت زمان می‌آموزند که وانمودهای واقعی زندگی، مانند خواباندن عروسک خرسی یا راندن یک وسیله نقلیه در یک جاده، را نشان دهند.

کودکان نوپا هنگام صحبت کردن نیز با گفتن کلمات مشابه یا تقلید حرکت بزرگسالان تشابه‌سازی می‌کنند؛ در چنین مواقعی فهم میزان یادگیری یا درک کودک نوپا همواره برای بزرگسالان مشکل خواهد بود.

رنگ‌ها بهترین وسیله برای بیان منظور کودک هستند. کودک اهداف زندگی را با رنگ‌ها و شکل‌ها می‌آموزد. در ابتدا، کودک یاد می‌گیرد لغاتی را تکرار کند که از آشنایانش می‌شنود. سپس، لغت‌های ساده و ثابت برای او فهمیدنی می‌شوند و او تلاش می‌کند که آن‌ها را بیاموزد. کودک برای رسیدن به اهداف خود معمولاً زبان را توسعه می‌دهد که آثار آن در اولین سال‌های زندگی او دیده می‌شود.

واژه‌هایی مانند بزرگ، بلند، داغ، خوش‌مزه، بو، معمولاً در سال‌های اولیه به تنهایی به کار برده می‌شوند، اما از سال دوم به بعد کودک یاد می‌گیرد که باید این کلمات را کامل‌تر به کار برد و در قالب جمله بیان کند. در واقع، یاد می‌گیرد که بین کلمات (مانند یک اتوبوس بزرگ) پیوند ایجاد کند.

شما می‌توانید در توسعه زبان به کودکان کمک کنید و واکنش‌های خود را به آن‌ها نشان دهید تا کودکان براساس حس رفتار شما به مفهوم واقعی جملات پی ببرند؛ مثلاً: «آیا شلوار آبی را امروز می‌خواهید؟» یا در جمله «عجب عطسه بلندی!» با بیان این دو جمله و ایجاد تمایز در احساس و رفتار، کودک می‌تواند مفهوم جملات را دریابد.

زمانی نشان می‌دهند که مطالب کتاب در عالم بیرون تحقق یابد. مثل دیدن یک گل آفتابگردان بزرگ یا یک اتومبیل که با مطالب کتاب خود برابر بوده باشد.

شعرهای کودکانی در فهم الگوهای صدا و خواندن و نوشتن به کودکان کمک خواهد کرد. همچنین شعرها سبب می‌شود که کودکان با جزئیات صدا، که تشکیل‌دهنده زبان و آغاز تکلم است، آشناتر شوند. کودکان نوپا با ریتم موجود در شعرهای کوتاه، بهتر و بیشتر از شعرهای دیگر ارتباط برقرار می‌کنند؛ بنابراین، به دنبال یافتن معنی شعرها نیستند و به «هیچانه‌ها» (اشعار بدون محتوا اما دارای وزن تند و شاد) رغبت نشان می‌دهند.

کودکان نوپا، بین سال‌های اول و دوم تولد، درباره پیرامون خود چیزهایی را می‌آموزند. در آغاز

بازی بخشی از فعالیت اجتماعی کودکان است و با ایجاد سرگرمی‌های مفید، می‌توان آن‌ها را در آموزش‌های اجتماعی مشارکت داد